

Sygn. akt II UZ 10/22

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania J. K.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie

o wysokość emerytury policyjnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 5 października 2022 r.,

zażalenia odwołującego się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 stycznia 2022 r., sygn. akt III AUz 795/21,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie, postanowieniem z 28 stycznia 2022 r., sygn. akt III AUz 795/21 w sprawie z odwołania J. K. od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Warszawie z 3 sierpnia 2017 r. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 3.892 zł i odrzucił skargę kasacyjną odwołującego się.

Sąd Apelacyjny podniósł, że postanowieniem z 15 czerwca 2021 r., sygn. akt XIII 1U 148/21, Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił odwołanie J. K. od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie z 3 sierpnia 2017 r., nr [...].

Postanowieniem z 28 października 2021 r., sygn. akt III AUz 795/21, Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił zażalenie J. K. na postanowienie o odrzuceniu odwołania.

Od powyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego z 28 października 2021 r. J. K. wywiódł skargę kasacyjną. W skardze podniesiono, że wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi 147.332 zł. Skarżący, powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z 18 października 2012 r., III UZP 3/12, wskazał, że wartość przedmiotu zaskarżenia została obliczona przy zastosowaniu art. 21 k.p.c. Składają się na nią następujące wartości: a) 3.413,36 zł (wysokość emerytury sprzed wydania pierwszej decyzji) x 45 miesięcy (od 1 marca 2017 r. do 20 listopada 2020 r., tj. do dnia wniesienia odwołania), b) 1.318,47 zł (wysokość świadczeń wypłaconych na podstawie pierwszej decyzji) x 7 miesięcy (od 1 marca 2017 r. do 30 września 2017 r.), c) 1.000 zł (wysokość świadczeń wypłaconych na podstawie drugiej decyzji) x 38 miesięcy (od 1 października 2017 r. do 20 listopada 2020 r., tj. do dnia wniesienia odwołania), d) 3.413,36 zł x 12 miesięcy (suma świadczeń przyszłych).

Sąd Apelacyjny wskazał, że spór w przedmiotowej sprawie toczy się o wysokość policyjnej emerytury (ponowne obliczenie wysokości świadczenia), a nie o ustalenie prawa do tego świadczenia. Skarga kasacyjna mogła być więc dopuszczalna tylko wówczas, gdyby wartość przedmiotu zaskarżenia osiągnęła pułap wskazany w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.

W ocenie Sądu nie miał racji skarżący, że do obliczenia tej wartości należy stosować art. 21 k.p.c. Nie można w niniejszej sprawie mówić o świadczeniach „zaległych” i „przyszłych” oraz o ich sumowaniu. Przy takim podejściu do sposobu obliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia im dłużej trwałoby postępowanie sądowe, tym wyższa byłaby wartość przedmiotu sporu (i zaskarżenia). Decydujące znaczenie ma wartość przedmiotu sporu, w konsekwencji i zaskarżenia, wynikająca z decyzji organu rentowego, ustalona według zasad przewidzianych w art. 22 k.p.c., bowiem w decyzji, od której wniesiono odwołanie, chodzi o ustalenie wysokości policyjnej emerytury na przyszłość, w żadnym razie o wysokość świadczeń za okres poprzedzający tę decyzję. Wartość przedmiotu sporu nie uległa zmianie w toku postępowania sądowego.

Sąd Apelacyjny zaznaczył, że jeżeli decyzja organu rentowego dotyczy wysokości (przeliczenia) emerytury „na bieżąco” (czyli na przyszłość), wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia określa się z uwzględnieniem art. 22 k.p.c., zgodnie z którym w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok. Wartość ta w przypadku spraw o przeliczenie wysokości emerytury nie rośnie w czasie w związku z trwaniem postępowania sądowego, ponieważ zaskarżona do sądu ubezpieczeń społecznych decyzja organu rentowego dotyczy stanu rzeczy (stanu prawnego i faktycznego) na datę jej wydania, nie obejmuje zatem kolejnych lat trwania postępowania sądowego”.

W sporach sądowych o wysokość powtarzających się świadczeń z ubezpieczenia społecznego wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi zatem obliczona za okres jednego roku, stosownie do wskazań zawartych w art. 22 k.p.c., różnica między hipotetyczną kwotą emerytury, jaką skarżący otrzymywałby, gdyby jego żądanie ustalenia wysokości świadczenia zostało uwzględnione, a emeryturą w kwocie faktycznie pobieranej (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2009 r., II UZ 30/09, LEX nr 583822).

Przedmiot rozpoznania niniejszej sprawy wyznaczony jest treścią decyzji organu emerytalnego z 3 sierpnia 2017 r., nr [...], oraz treścią złożonego przez skarżącego odwołania. W zaskarżonej decyzji organ ustalił wysokość świadczenia skarżącego na kwotę 1.000 zł (emerytura skarżącego wyniosła 8,67% podstawy wymiaru stanowiącej kwotę 4.571,17 zł, tj. kwotę 396,32 zł, po czym została podwyższona do kwoty świadczenia najniższego, tj. do kwoty 1.000 zł). Z kolei w odwołaniu skarżący wnosił o przywrócenie mu świadczenia emerytalnego w „dotychczasowej wysokości”. Przez dotychczasową wysokość należy rozumieć wysokość świadczenia wskazaną w ostatniej (przed datą wydania zaskarżonej decyzji) decyzji określającej - tą w sprawie niniejszej była decyzja organu emerytalnego z 27 lutego 2017 r. o waloryzacji policyjnej emerytury. W decyzji tej ustalono wysokość świadczenia emerytalnego przysługującego skarżącemu na kwotę 1.324,27 zł.

Z tego też względu różnica między hipotetyczną kwotą emerytury, jaką skarżący otrzymywałby, gdyby jego żądanie ustalenia wysokości świadczenia

zostało uwzględnione, a emeryturą w kwocie faktycznie pobieranej wynosiła 324,27 zł. W ten sposób wartość przedmiotu zaskarżenia, obliczona przy uwzględnieniu art. 22 k.p.c., wyniosła 3.891,24 zł (324,27 zł x 12), co po zaokrągleniu w górę do pełnego złotego, zgodnie z art. 126¹ § 3 k.p.c., dało kwotę 3.892 zł. Stąd też wywiedziona skarga kasacyjna nie spełniała wymogu statuowanego przez przepis art. 398² § 1 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie ubezpieczony zarzucił naruszenie:

- art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, w sytuacji gdy w przedmiotowej sprawie z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych wartość przedmiotu zaskarżenia przewyższa kwotę 10.000,00 zł;
- art. 19 k.p.c. i art. 21 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie, pomimo okoliczności, iż roszczenie skarżącego w przedmiotowej sprawie nie obejmuje wyłącznie świadczeń przyszłych, ale dotyczy również świadczeń zaległych.

Skarżący wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i jego zmianę oraz przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy;
- zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, której przedmiotem jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się, wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c.) ustala się na podstawie art. 22 k.p.c. w odniesieniu do świadczeń przyszłych, a w odniesieniu do świadczeń zaległych na podstawie art. 19 § 1 k.p.c. W razie dochodzenia świadczeń przyszłych i zaległych stosuje się art. 21 k.p.c. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 18 października 2012 r., III UZP 3/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 112; postanowienie Sądu Najwyższego z 29 października 2020 r.

III UZ 30/20, LEX nr 3070411; postanowienie Sądu Najwyższego z 25 lutego 2016 r., II UZ 49/15, LEX nr 2019549).

W niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny przy określaniu wartości przedmiotu zaskarżenia skupił się wyłącznie na treści decyzji z 3 sierpnia 2017 r. ustalającej świadczenie emerytalne przysługujące ubezpieczonemu na kwotę 1000 zł, jednocześnie wskazując, że wskazana decyzja wywołuje jedynie skutki na przyszłość, a zatem nie może być mowy o świadczeniach zaległych.

Należało jednak mieć na uwadze, że skarżący w swoich odwołaniach kwestionował nie tylko wskazaną decyzję z 3 sierpnia 2017 r., ale również wcześniejszą decyzję Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 13 lutego 2017 r. nr [...] (znak: [...]), na podstawie której świadczenie emerytalne skarżącego obniżone zostało z kwoty 3.413,36 zł do kwoty 1.318,47 zł. Dochodził on zatem wyrównania świadczenia nie tylko do kwoty sprzed wydania decyzji z 3 sierpnia 2017 r., ale również sprzed wydania decyzji z 13 lutego 2017 r.

W tej sytuacji zatem nie można uznać, że w niniejszej sprawie chodziło wyłącznie o ustalenie wartości świadczenia powtarzającego się na przyszłość, bowiem skarżący dochodził również niesłusznie (jego zdaniem) obniżonych świadczeń zaległych. Powyższe uzasadnia w niniejszej sprawie zastosowanie zasady wyrażonej w uchwale III UZP 3/12 i określenie wartości przedmiotu zaskarżenia w oparciu o art. 21 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

[as]